

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exhortationes|| Ad|| Religiosos

Dirckinck, Johann

Coloniæ Agrippinæ, 1704

2. De remediis tentationum. Thema. Præpara animam tuam ad tentationem. Eccli. 2.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51834](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51834)

Confidite, ego vici mundum. Joan. 16. Qui potius certa cum fiducia speret, se protectionis Divinae clypeo munitum, facile omnes hostium insidias, incursumq; propulsaturum; modò idoneis

mediis, ac præsertim prædicto, tentationes antevertendi, & contrariis repellendi constanter adhibendis, cooperari voluerit.

EXHORTATIO II. IN REGULAM EANDEM,

Docet tentationes contrariis vincendas.

T H E M A.

Præpara animam tuam ad tentationem. Eccli. c. 2.

V E L

Antevertere oportet tentationes, adhibitis earum contrariis. Reg. 14.

Ulplicia in eloquiis divinis, sanctorumque Patrum voluminibus adversus tentationes antidota suggeruntur: cujuscumque sunt oratio, jejunium, diligentia sui, fiducia in Deum, vigilantia, sensuum custodia, occasionum fuga, proscriptio otii, manifestatio sui coram Prælati; quæ omnia contra tentationes arma perquam efficacia merito reputantur; verùm hæc in præfenti dimissis, unicum duntaxat alexipharmacum à S. Ignatio in Reg. 14 suggestum, exponendum sumemus.

Antevertere, inquit, oportet tentationes adhibitis earum contrariis.

Quando Medici aphorismum suum vulgarem proferunt: *Contraria contrariis curantur.* Sensu duplici intelligi queunt: nimirum vel de febris ipsa seu morbo, vel de paroxysmo febrili, in utroque autem dictus aphorismus locum reperire cernitur: primò enim febris calida anteverritur & paulatim curatur contrariis, dum adhibetur frigida: deinde ipse quoque febris assuetus & paroxysmus herbarum seculibrium succo, aut tenui potu, similibusque reprimitur, & levamen sentitur. Non dissimili ratione in morborum spiritualium cura procedendum suggerit S. Ignatius, sive de ipso vicio

aut passione, tentationum radice, sive de ejus paroxysmo loquamur. Ex mente S. Ambrosii L. 4. in Lucam c. 4. *Febris nostra avaritia est, febris nostra libido est, febris nostra luxuria est, febris nostra ambitio est, febris nostra iracundia est.* Tam autem febris hæc, quam ejus paroxysmus & actualis tentatio, contrariis est superanda.

Quæ verò id methodo practicè peragendum sit, exhortatione præsentè declarabimus.

I. Primò quidem intendit ac vult S. Patriarcha noster, morbos ipsos, id est pravos inclinationes, passiones, & vitia, contrariis armis oppugnanda: mox enim, tanquam regula exemplum, atrexit: *Ut cum quis animadvertitur ad superbiam esse propensus, & sic de aliis pravus animæ propensionibus.* Reg. 14. Si igitur quis ad superbiam vitium propendere se sentiat: *exerceri, inquit, si debet in rebus abjectioribus, quæ ad humiliandum ipsum utiles futura videntur. Exerceri debet, non semel, iterumve, sed sæpius & identidem; neque enim arbor anno sa icu uno concidit. Et veluti lima ferrum crebrò repetitis ductibus abradit ac polit: sic vitium repetitis virtutum contrariarum actibus.*

Illustre hujus præcedens specimen Juditha Hebræorum heroina fortissima nobis ob oculos ponit; quæ debellando alium, demonstrat, quæ quis arte vincat semetipsum; dum Holofernis vitia antevertit, ac virtutibus contrariis sese instruit; & superbiam, animi demissionem, ferociam mansuetudinem, temperantiam & sobrie-

tatem gula, denique effrenatæ libidini opponit castitatem.

I. Etenim Holofernes, devictis jam aut præ terrore ultro sese deditibus reliquis urbibus, elatus, ac fastu tumidus exercitu centum & viginti millium equitum circumfusus, extremam Bethuliam perniciem intentabat. Jamque Sacerdotes Urbem hostis arbitrio submittere decreverant, nisi quintiduo auxilium è cælo affulgeret. At quid generosissima juxta ac demississima Judith? Opponit illa velut clypeum inexpugnabilem; profundam animi demissionem: ait enim: *Quia estis vos, qui tentatis Dominum? Posuistis vos tempus miserationum Domini?* cap. 8. Non sic sed humiliemus animas nostras & expectemus humiles consolationem ejus, & in spiritu constituti humiliato, dicamus stentes Domino; ut secundum voluntatem suam faciat nobiscum misericordiam suam. Deinde ad alios demissionis actus progreditur, suam imbecillitatem agnoscendo, viribusque suis diffidendo, & omnem fiduciam in solo Numine reponendo: *Da mihi, inquit, virtutem; neque enim superbi ab initio placuerunt tibi, sed humilium & mansuetorum semper tibi placuit deprecatio. Deus calorum exaudi me miseram, & de tua misericordia presumentem. Erat hoc memoriale nominis tui, cum in manu famina dejeceris eum.* En quot actus virtutum, tot velut arietes & catapultas ad fastum Holofernis labefactandum admovet. Neque unius humilitatis, sed & aliarum virtutum insigne specimen edit.

2. Secundò enim erat Archistrategus iste ingenio ferox, irâ, furore ac vindictâ inflammatus; qui, ut cap. 3. Judith legitur; nullis populorum flebatur obsequiis: & quamvis Principes ac civitates obviam sponte procederent, cum coronis & lampadibus, dacentes choros, in tympanis & tibis: ferociam tamen immanem pectoris ejus haud mitigare valuerunt: nam & civitates eorum destruxit, & lucos succidit. At quâ arte Juditha turorem hunc domuit? quâ ratione tigridem hanc efferatam cicaravit? Non alia nisi mansuetudine, suavitate, & lenitate: verba lenia depromendo, sese ancillam, ipsum Dominum compellendo, in terram se prostermando, atque adorando: *Qua sum ego, inquit, ut coneradicam Domino meo?* Et audiit: *Invenisti gratiam coram me.* cap. 12.

3. Erat Dux ille Assyrius, fœdâ libidinis mancipium, ut passim Assyrii: ideoque mox intuitu primò captus est in oculis suis. Verùm ex adverso Judith summâ castimonix laude florebat, cunctisq; carnem suam domabat.

4. Erat Holofernes, ventri & abdomini suo natus, temulentix perquam addictus, vino, somnòque sepultus: *jacet in lecto, nimia ebrietate sopitus.* cap. 15. Sed in Heroïna illa summa elucebat temperantia & sobrietas; utpote, quæ nec vetitos ac immundos Assyriorum cibos degulabat, nec genio cum Holoferne indulgere sustinebat: atque hac ratione virtutibus contrariis, contraria vitia avertens, prostravit, victrix temulento caput acinace demessit, hostibus

que debellatis, civitatem, cum plebâ & gloria æterna, obsidione liberavit. Quod Juditha in alio, unusquisque in praxim redigat in semetipso vitium quodvis, aut passionem indomitam, aut met esse hostem suum & Holofernem suum: Juditham verò rectam rationem seu voluntatem gratiâ & fide armatam: cujus est hostium machinationibus, viriliter sese opponere, eisque armis contrariis elidere.

Unusquisque, ait S. Jacobus in Epist. c. 1. *tentatur à concupiscentia sua, abstractus & illectus.* Concupiscentia autem seu appetitus est pars inferior animæ, ad quam passiones pertinent, quæ nos excœcat, & à rerum celestium ac meliorum consideratione abstrahit, ne ea cum rebus vilioribus, ad quæ ipsa nos allicit, comparemus, atque ita abnegemus illa, quæ ipsi placent, atque ad meliora convertamur: ubi verò partem superiorem sic abstraxit, ipsa ignescit suavitate rerum, erga quæ afficitur, & in quas ex naturæ suæ corruptione fertur, juxta illud Apostoli: *Ani malis homo non percipit ea, quæ sunt spiritus.* 1. Corinth. 2. 14.

Huic igitur abstractioni mentis, & illectioni voluntatis, ac tentationi, ut non cedamus, nec vincamur: *antevertere oportet & illam concupiscentiam prius tentare, aggredi, & oppugnavit armis mortificationis, antequam illa vos tentet.* Quemadmodum Juditha ante conflictum cum Holoferne, se ipsam prius tentabat, ac per jejuniâ, cilia, orationes & afflictiones preparabat, ne ullo modo ab illo traheretur & superaretur, quem ipsa superare

capiebat. Sacerdotisque Urbem tradere volentes reprehendebat; & similiter ad preces & jejunia hortabatur; ut non humanâ fiduciâ, sed divinâ niterentur.

Imitari hoc conantur Tyrones, dum tyrocinii sui tempore, & in omni reliquâ vitâ superbiam febrim abjectis exercitiis, iracundiam mansuetudine, propriam voluntatem, obedientiâ, lasciviam corporis castigatione, gulam temperantiâ & abnegatione, superprimere; frangere ac debellare non desunt. Atque hoc ipsum, quod desiderat sanctus Legislator; *tentationes antevertere*, contrariisque armis subigere ac jugulare.

Hoc igitur sit in Tyrocinio, atque etiam postea, continuum studium nostrum, si Holoferni, id est vitio caput amputare cupiamus: & tentationum radices destruere, ex quibus illa identidem propullulant. Atque hic constantiâ virili est opus; neque enim uno alterove istu res conficitur. Quid verò juvat alveum aliquoties exhaurire, si fontem, ex quo aqua nova indefinenter scaturit, non obstruamus? Quid juvat liliam superficierius abrumpere, si radicem pariter non evellamus? Quid juvat, unum alterumve febris paroxysmum superare, si febrim ipsam calidam non curemus? Antevertere ergo oportet & praevenire, concupiscentiam; agnataque eidem passionibus contrariis petendo, ac destruendo: duo enim contraria eidem simul inesse nequeunt, quin expulso uno, alterum succedat.

II. Altera pars pugnae sita est, in aggradiendis morborum nostrorum spi-

ritualium paroxysmis: id est, ut non solum concupiscentiæ morbum, præveniamus atque antevertamus; sed ipsos etiam paroxysmos, ac tentationes actu nos infestantes aggrediamur, contrariisque armis perimere satagemus: quemadmodum Juditha, non solum præviè sese disposuerat, sed etiam actuali invitationi & tentationi resistebat, delicatas epulas cum Holoferne non manducando, sed viles secum allatas, non bibendo vinum, sed aquam; non se recreando cum hostibus, sed orando Deum seorsim, ac jejunando. Non absimilem tentationes jam præsentis retandendi methodum docuit Dominus S. Birgittam L. 4. Revelat. c. 4. *Diabolus, inquit, est quasi canis venaticus, eurrens ad te cum tentationibus & suggestionibus: sed si ei opposueris aliquod durum, quo dentes ejus doleant, & obstupescant, mox resiliet à te.* Quodnam verò est istud durum, quod diabolo aut concupiscentiæ tentanti objiciendum? Respondet S. Basilus in Regulis fusiùs disputatis, responso 51. *Contraria contrariis superanda: Iuanē gloriosū, inquit, abjectioribus exercitiis imponendis, fastidiam & otiosam loquacitatem silentio; immodicum somnum vigiliâ & exercitiis orationum; segnitiam corporis laboribus suscipiendis gravioribus; edacitatem indecoram jejunio; murmurationem, à reliquis segregatione.*

D. Basilio subscribit S. Ignatius, qui dura, id est contraria tentationi objicienda hortatur: r. ut si quis ad superbiam propensus cernatur, aut actu infestetur, ad humilia opera confugiat,

nes curantur contrariis,

giar, quæ superbis dura videntur & gravia. 2. Si quis carnis blandimentis ac titillationibus se infestatum sentierit; asperitatem vestium, cibi potusque parsimoniam; aliâsque corporis afflictationes adhibeat. 3. Si quis ad vanam sui, talentorumque suorum complacentiam, aut ad aliorum despicientiam impellatur, seipsum profundissime, in nihili sui abyllum deprimat; & omnium nequissimum esse arbitretur. 4. Si ad indignationem, ob reprehensionem aliquam, aut aliam quamvis exultationis suæ læsionem, commoveri se sentiat; heroicis despicientiæ sui actus eliciat, se omni honore indignum, omni vituperio dignissimum habeat. 5. Si ad vindictam, de eo, à quo læsus est, quoquo modo sumendam incitetur; in ardentem fraternæ charitatis actus erumpat, eum ceu Dei filium, membrum Christi, Sponsam Spiritus sancti, & SS. Triados imaginem, brachiis dilectionis complectatur; optando illi omnia vera bona, nulla omnino mala, cum desiderio, multo indigniora ab eo patiendi, & si opus foret, mortem ipsam appetendo, amore Domini nostri JESU Christi. 6. Si ad impatientiam, actus absolutissimæ resignationis, si ad blasphemiam, Dei factus; si contra fidem, fidei actus, atque ita in aliis, contraria contrariis retundat.

Quo autem certaminis hujus praxin clarius adhuc perspiciamus non abs re erit, eam Christi & Sanctorum exemplis illustrare. Matthæi c. 4. Sathanas Redemptorem terro assultu impetiit, sed toties telis contrariis reperculsus

abscessit. In primo impetu suggestabat: *Dic ut lapides isti paves fiant*; tentatio hæc de carne pascenda: *Utrum quid remedii opposuit? Amorem verum spiritualium, verbi divini pabulum. Non in solo pane vivit homo, sed in omni verbo, quod procedit de ore Dei.* In altero impetu tentabat vanitate gloriâ inani, inquit: *Mitte te deorsum, Angelis tuis mandavit de te. Et que ita illis te in lapsu cadentem excipientibus, honorem & plausum à spectatoribus referes: at quâ ratione impetum fregit? extraordinaria & insolita declinando, non se deorsum precipitando, sed viâ ordinariâ per scalarum gradus descendendo.* Tertius insultus erat, ambitionis: *hæc omnia tibi dabo.* Quo autem scuto telum hoc repulit? Humilitate, subiectione, adoratione Dei: *Dominum Deum tuum adorabis, & illi soli servies.* In omnibus ergo his conflictibus, arma contraria contrariis opponendo, modum contra tentationes dimiticandi nos docuit.

Haud absimilem discipulorum nobis curandi methodum Salvator contempavit. Venerat cum illis Capharnaum, & cum scientiâ plus quam humani cognovisset eos ambitionis cupiditate actos in via disputaſſe: *Quis eorum videretur esse major.* Matth. 9. Dimulavit, donec venissent domum: quando eos ad se vocatos suaviter rogat: *Quid in via tractabatis?* At illi tacebant: nimirum miseri nostrates se deprehensos, rubore suffusi obmutuerunt. Tunc medicinam adhibuit contrariam; & toto illos cœtu aberrant

aberrare docuit : eum enim , qui ambit primas , offendit omnium foete postremum : & puero in medium producto , dixit : *Amen dico vobis , nisi conversi fueritis & efficiamini sicut parvuli , non intrabitis in regnum caelorum .* Et si quis vult primus esse , erit omnium novissimus . *Es qui se humiliaverit , sicut parvulus iste , hic est major in regno caelorum .* Ita non minus suaviter , quam efficaciter , ambitionis morbo medicinam contrariam applicuit & sanavit .

Pari methodo correxit Joannem & Jacobum Apostolos : qui dum transirent per Samariam ; & à Samaritanis inurbanè ex oppido excluderentur , injuriam senserunt : & memores facti Eliæ ignem è caelo evocantis , & Quinquagenarium extinguentis , vindictæ cupidine acti ad Dominum ajunt : *Vis , discimus , ut igni de caelo descendat & consumat illos .* Luca cap. 9. 54. Sed Dominus increpavit eos : *Nescitis cuius spiritus estis : Filius hominis non venit animas perdere sed salvare :* zelo vos agi creditis , sed vindictam spiratis ; parùm in schola mea profecistis . lectionemque de mansuetudine & patientiâ toties inculcatam nondum allecuri estis .

Christum Dominum imitati sunt Sancti , qui vel in se vel in aliis tentationes contrariis extinxerunt . S. Benedictus , tentatus à carnis illecebris , in praecuriis se volutavit vepribus , quod S. Gregorius Lib. 2. Dial. cap. 2. refert , cautamque

annectit : *Ut per cutis vulnera , voluptate in dolorem tractâ , à corpore , vulnus mentis educeret .* S. Franciscus gelu & nive carnem cum vitis & concupiscentiis perdomuit , teste S. Bonaventura in vita cap. 5. S. Bernardus in lacum , tempestate perfrigida , infiliit , in eoque , collo tenus , immersus usque eò constitit , ut exanguis & tantùm non congelatus , omnem libidinis calorem extingueret . Simile quid praestitit S. Ignatius Parisiis , ut impudicum juvenem à libidinis aestu absterret , teste P. Ribadeneira L. 1. vita cap. 2. Idem P. Nicolao Bobadilla uni ex decem primis sociis , petenti , ut liceret ex angusto & incommodo cubiculo ad aliud laxius migrare , renuntiari jussit ; ut potius in angusto illo cubiculo reculas suas ita aptaret , ut pro duobus aliis accessuris locum faceret . Libens acquievit Bobadilla . Nimirum paupertatem fugienti S. Pater dare voluit occasionem paupertatis majorem . & morbum contrario fugavit . R. P. Joannes de Abetodo Hispanus , Ecclesiastes Apostolicus ; quando à viris primæ nobilitatis honor ei exhibebatur ; ad eum averendum objiciebat : an nescirent , cuius ipse originis , ex infami & perfida Maurorum gente foret ? Morti jam proximum demon visibiliter apprensens stratagemate & telo vanæ gloriæ aggressus , enumerabat tot ejus per omnem vitam in Dei & Ecclesiæ causâ labores & merita . Cui ille , altâ , quam omnes astantes percepere

Qq voce:

voce : Quid ais miser ? Cur non potius in memoriam revocas vilitatem mei generis ? Cur non inculcas parentes meos pauperes arte fabrili vitam sustentantes ? Quo audito , disparuit Tentator , & Pater placidissimâ morte defunctus est Hispali anno 1578. 14. Maji, Tannerus in Soc. Apost. imitat. pag. 159.

Quapropter Charissimi ; dictum S. Ignatii consilium vel ab ipso Tyrocinio adhibeamus , tam in ipsis animi morbis , quam in paroxysmis eorum , per contraria curandis. Et quidem primò morbos , & radices tentationum , id est, vitia & passiones antevertere studeamus ; exemplo Judithæ , & superbiam humilibus exercitiis continuis , iram mansuetudine , libidinem asperitate , gulam temperantiâ , vanam gloriam contemptu , odium charitate , timorem magnanimitate , hilaritate tri-

stitiam. Deinde insurgentibus paroxysmis , eosdem quoque contrariis retundamus ; exemplo Christi Domini , aliorumque Sanctorum , voluptatem dolore , inanam gloriam demissione , calorem frigore domando atque expellendo. Tentamur contra fidem , fidei actum exerciamus ; contra misericordiam , exerceamus spem ; irruit spiritus blasphemiz , laudemus Dominum Deum nostrum , suspiciendo , magnificando , & glorificando eum in omnibus judiciis , operibus & permissionibus suis. Atque ita contraria contrariis facile , felicitèrque curabimus , & cum Juditha Holoferni stygio , & concupiscentiis , ejus satellitibus , caput generosè amputabimus.

REGULA